

Úvodní slovo ústředního školního inspektora

Při mapování podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání Česká školní inspekce na úrovni vzdělávacího systému propojuje zjištění z národních inspekčních aktivit s externím pohledem mezinárodních šetření v oblasti vzdělávání. Prvním projektem, do kterého se Česká republika zapojila, bylo mezinárodní šetření TIMSS 1995 zaměřené na znalosti a dovednosti žáků 4. a 8. ročníků základní školy v matematice a přírodovědných předmětech. TIMSS pořádá Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA).

Druhou institucí, která se kromě řady jiných aktivit věnuje i mezinárodním šetřením v oblasti vzdělávání, je Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). OECD je pořadatelem mezinárodního šetření PISA (Programme for International Student Assessment), které si od svého zahájení v roce 2000 získalo jedinečné postavení v oblasti mezinárodního měření výsledků vzdělávání žáků.

Společně s projekty TIMSS a PIRLS (pořádanými IEA) tvoří PISA v současné době základ mezinárodního zjišťování výsledků vzdělávání žáků a jejich porovnávání. Zatímco šetření IEA vycházejí z národních vzdělávacích programů a zjišťují vědomosti a dovednosti, které si žáci měli osvojit během školní výuky, projekt PISA je převážně zaměřen na zjišťování úrovně dovedností, schopností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání a na trhu práce.

Česká republika se do projektu zapojuje pravidelně od roku 2000, a tak máme v této národní zprávě možnost diskutovat vývoj výsledků za uplynulých 18 let, zejména pro oblast čtenářské gramotnosti, kterou je velmi důležité vnímat a rozvíjet v mezipředmětových souvislostech. Čtenářská gramotnost, která spolu s matematickou a přírodovědnou gramotností tvoří jádro PISA, byla v roce 2000 hlavní testovanou oblastí. Opakovaně pak byla čtenářská gramotnost hlavní testovanou oblastí v cyklech 2009 a 2018.

Národní zpráva přináší přehled vybraných zjištění, na který Česká školní inspekce později naváže specificky zaměřenými analýzami. V synergii s národními zjištěními výsledky PISA 2018 přináší aktualizovanou reflexi vzdělávacího systému, umožňují identifikovat silné i slabé stránky a přispějí k rozvoji cílené podpory práce učitelů.

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M.
ústřední školní inspektor